

Zonder EU worden Europese landen door China verslonden

Chinese investeringen dienen maar één doel: dat China altijd verzekerd is van leveranties van grondstoffen, ook in tijden zonder vrijhandel

Dat China in Griekenland de reddende engel is, moet nog blijken. Het is eerder zo dat China zijn strategische belangen veiligstelt. De EU zou moeten optreden, vindt **Garrie van Pinxteren**.

Het lijkt zo mooi. Een paar dagen terug stond er in deze krant een foto van de Chinese vicepremier Zhang De-jiang. Hij had een zonnehoedje op en hij stond met zijn duim omhoog voor het Parthenon in Griekenland. Hij had goed nieuws: China is bereid om voor miljarden euro's te investeren in het noodlijdende EU-land. Dat kredietbeoordelaar Moody's vlak daarvoor de

status van Griekse staatsobligaties verder had verlaagd, kon China niet weerhouden. China lijkt daarmee voor Griekenland een reddende engel in moeilijke tijden. Griekse overheidsvertegenwoordigers spraken zelfs van de hoogste investeringen die China ooit in Europa heeft gedaan.

China investeert vooral in de haven van Piraeus en in de scheepvaart. Dat is een strategische investering. Het is de bedoeling dat Piraeus uitgroeit tot het Rotterdam van Zuid-Europa. China wil Chinese goederen met eigen schepen via een eigen containerhaven naar Europa en Afrika verschepen. Niet echt nieuws waar Rotterdam, dat sterk afhankelijk is van de doorvoer van Chinese goederen, van zal staan te juichen.

Maar er is een belangrijker re-

den waarom Europa zich achter de oren zou moeten krabben. De manier waarop China nu in Griekenland investeert, lijkt namelijk verdacht veel op hoe het land ook in ontwikkelingslanden te werk gaat. Het gaat om een investering in een sector die niet alleen voor Griekenland, maar ook voor Europa van groot belang is. En Griekenland verkeert net als de meeste ontwikkelingslanden nu niet bepaald in de ideale positie om veel voorwaarden aan de Chinese investeringen te stellen

In Afrika kopen Chinese bedrijven steeds meer landbouwgrond, mijnen en oliebronnen op met de bedoeling om eerst en vooral aan de groeiende Chinese behoefte aan voedsel, delfstoffen en energie te voldoen. China investeert liever in het verkrijgen van eigendoms-

rechten van olievelden in bijvoorbeeld Soedan en Angola – hoe risikant zulke investeringen misschien ook zijn – dan dat het zijn olie gewoon koopt op de vrije markt. Ook stopt het vaak veel geld in de aanleg van wegen, spoorlijnen en havens. Zo wil China het transport van Chinese consumptiegoederen naar, en van grondstoffen uit ontwikkelingslanden zo veel mogelijk zelf kunnen controleren.

Die strategie is vanuit Chinees oogpunt gezien niet zo vreemd. China heeft er namelijk onvoldoende vertrouwen in dat het ook in de toekomst genoeg energie, delfstoffen en voedsel op de wereldmarkt zal kunnen kopen om een voortdurende welvaartsstijging voor de Chinese bevolking te kunnen garanderen. Daarom geeft

het land er de voorkeur aan om bijvoorbeeld olie waar ook ter wereld in eigen beheer te produceren en te transporteren.

Die Chinese houding zal waarschijnlijk van grote invloed blijken op de toekomstige wereldorde. De kans is groot dat globalisering en vrijhandel sterk aan belang zullen inboeten. Landen en regio's zullen zich meer concentreren op hun eigen nationale en regionale belangen en sterker geneigd zijn tot protectionisme en tot machtspolitiek. Het geloof in internationale systemen en een internationaal functionerende rechtsorde zal als het aan China ligt, eerder afnemen dan toenemen.

Met de Chinese investeringen in de Griekse haven verliest de Europese Unie een strategisch stukje invloed aan China. In de toekomst

is het China, niet Griekenland of de EU, die de belangrijkste vinger in de pap heeft in de containerhavens van Piraeus. Het worden vooral Chinese, en geen Europese bedrijven die het zeetransport in delen van Europa en Afrika gaan beheersen.

Is de oplossing dan dat de EU China simpelweg moet weren uit strategische sectoren? Dat zou de minst intelligente oplossing zijn. Eerder moeten we er alles aan doen om te zorgen dat de EU haar aanzienlijke economische macht als grootste handelspartner van China ook politiek weet te vertalen. Daar ontbreekt het nu aan. Pas als Europa ook politiek een sterke eenheid vormt, kan het effectief met China onderhandelen over zijn strategische belangen, en iets in ruil vragen als het China toe-

gang geeft tot strategische sectoren in EU-landen. Nu laten we ons nog veel te gemakkelijk tegen elkaar uitspelen. Alle EU-landen proberen om de beurt afzonderlijk het lievelingetje van China te worden. Dat levert niet alleen uiteindelijk niets op, het ondermijnt ook het Chinese respect voor Europa. Met Europa hoeft je politiek gezien geen rekening te houden, lijkt de boodschap, want als het erop aankomt, weet Europa anders dan de Verenigde Staten toch nooit een vuist te maken.

Als we kijken naar hoe effectief en strategisch China internationaal opereert, dan hebben we ook als Nederland domweg geen andere keuze dan de EU waar we kunnen te versterken. Al was het alleen maar om te voorkomen dat we straks ook weinig meer te vertellen

hebben in de haven van Rotterdam – het containeroverslagbedrijf ECT is al in handen van een Hongkongs bedrijf. Politici die anders beweren, hebben hun blik zo sterk naar binnen gekeerd dat ze niet meer zien tegenover welke enorme uitdagingen Europa zich met China gesteld ziet. Het is een sprookje om te denken dat Nederland tegenover China ook maar enige kans maakt als het onafhankelijk van de EU opereert.

De EU is misschien een geldverslindende machine, maar als we die machine niet langer tot onze beschikking zouden hebben, dan verslindt China op den duur Europa.

Garrie van Pinxteren was correspondent voor NRC Handelsblad en NOS Nieuws in China.